

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. III. Matrimonium in lineâ transversali jure Ecclesiastico est illicitum
juxtâ ac invalidum usque ad quartum gradum inclusivè, & non ultra.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

convincit. Sed nec prima argumenta, ut patet ex eorum solutionibus, adeoque vera permanet nostra Conclusio: cum enim irritatio Matrimonij sit res gravis & odiosa, ac in dubiis standum sit pro valore Matrimonij, non debet ea irritatio asseri, absque solido omnino fundamento & ratione convincente. Hic ergo sit finis hujus Conclusionis. Sequitur

CONCLUSIO III.

Matrimonium in linea transversali jure Ecclesiastico est illicitum juxta ac invalidum usque ad quartum gradum inclusivè, & non ultrà.

186. *Probatur Conclus. ex c. 8. de Consang.*
ITa omnes Catholici, & habetur expressum cap. Non debet, de Consangu. Ibi: Prohibitio copulae conjugalis quartum consanguinitatis gradum de cetero non excedat. Ubi ly De cetero satis clarè innuit, olim eum gradum excessisse.

Et si quæras, ad quem gradum se extenderit? Respondeo usque ad septimum, ut constat ex cap. 7. 35. q. 2. & 3. quod est Iulij Papæ: Nullum (inquit hic Pontifex) in utroque sexu permittimus ex propinquitate sui sanguinis vel uxoris usque ad septimum generis gradum uxorem ducere. Et ead. causâ ac q. c. 19. ex Concil. Lugdun. dicitur: Nulli ex propinquitate sui sanguinis usque ad septimum gradum uxores ducant.

Similiter loquuntur alij Canones, qui ibid. referuntur, puta Can. 16. qui est Greg. Papæ, & præcipit taliter conjunctos separari, dicens: Progeniem suam unumquemque usque ad septimam decernimus observare generationem, & quamdiu se agnoscant affinitate propinquos ad conjugalem copulam accedere denegamus. Quod si fecerint, separentur. Et cap. 17. sic ait Nicol. 2. De consanguinitate sua uxorem nullus ducat usque ad generationem septimam &c. Vide etiam cap. Ad sedem Apostolicam, 2. 35. q. 5.

187. *Objectio ex c. 20. 35. q. 2. & 3.*
 Sed objicitur illud Greg. ad Aug. Anglorum Episcopum c. 6. (& refertur 35. q. 2. & 3. c. 20.) Quadam lex terrena in Romana Repub. permittit, ut sive fratris & sororis, seu duorum fratrum germanorum, seu duarum sororum filius & filia misceantur. Sed experimento didicimus ex tali conjugio sobolem non posse succrescere, & sacra lex prohibet cognationis turpitudinem revelare. Vnde necesse est, ut in quarta vel quinta generatione (alia lectio habet: In tertia vel quarta) fidelium licentur sibi jungantur.

Solvitur ex eodem cap.
 Ecce objectio; sequitur responsio in eodem cap. sequentis tenoris: Sed idem humillimus Pater Gregorius post multum temporis à Felice Messana Sicilia civitatis Prasule requisitus, utrum Ang. scripserit, ut Anglorum in quarta generatione contracta Matrimonia minime solverentur, inter cetera talem responsum reddidit. Quod scripsi Augustino Anglorum gentis Episcopo, alummo videlicet (ut recordaris) tuo, de sanguinis conjunctione, ipsi, &

Anglorum genti, quæ nuper ad fidem venerat, ne à bono, quod cæperat, metuendo ansteriora recederet, specialiter, & non generaliter ceteris me certissime scripsisse cognoscas. Vnde & mihi omnis Romana civitas testis existit. Nec eâ intentione hæc illis scriptis mandavi, ut postquam firmâ radice in fide fuerint solidati, si in infra propriam consanguinitatem inventi fuerint, non separentur, ut infra affinitatis lineam, id est, usque ad septimam generationem jungantur.

Ecce solutio clarissima, videlicet Greg. Papam dispensasse cum Anglis favore fidei, ut possent contrahere in quarta vel quinta generatione pro initio suæ conversionis. Signum profectò, quod prohibitio hæc usque ad septimum gradum tantum fuerit Ecclesiastica, cum in lege Divina, nequeat Pontifex dispensare. Unde quod ibi dicitur: Sacra lex prohibet cognationis turpitudinem revelare, vel intelligendum est de lege Ecclesiastica, quæ rectè dicitur sacra, prout condistinguitur legi civili, vel intelligendum est de lege Divina veteris Testamenti, non quæsi adhuc obliget, sed per modum paritatis & exempli prohibitionis Ecclesiasticæ.

Et eodem modo exponitur, quod ait Zacharias Papa cap. Pitacium, 2. 30. q. 3. ibi. Sed bene tua sancta fraternitas compertum habet, quod Dominus præceperit per Moysen, dicens: Turpitudinem patris tui, vel matris, vel sororis non revelabis; turpitudinem enim tua est. Cum ergo à propria consanguinitate jubemur abstinere &c.

Ubi Gloss. verb. Sororis, inquit: Arg. quod in primo, vel in secundo gradu Dominus Papa, etiamsi velit, non possit dispensare: quia à naturali jure habuit initium, & in veteri testamento fuit prohibitum, ne quis sororem in uxorem acciperet: quia licet de sola sorore dixit, tamen sub appellatione sororis continetur uepris, arg. 22. q. 2. Quæritur cur Patriarcha, in tertio gradu non fuit prohibitum; quia in eo dispensavit Greg. ut 35. q. 3. Quædam

189. *Pontifex potest dispensare in gradu laterali.*
 Quod autem in secundo gradu Dominus Papa non possit dispensare, intelligit eadem Gloss. de secundo gradu in descendentes, ibi: Sed dicit, quod in Levitico prohibetur secundus gradus in descendentes: unde in secundo collateralis bene potest Papa dispensare. Prout dispensavit cap. Gaudemus, de Divortio, ubi dicitur, quod si Pagani contraxerint in secundo gradu, post conversionem non sunt separandi.

Si objicias cap. Litteras, 13. de Restitut. sponsalium, ubi dicitur, quod Papa non possit dispensare in secundo gradu: Respondet ead. Gloss. Quod non potest ita de facili. Operæ pretium erit transcribere dictum caput: Rescripto petebas Apostolico (inquit Innoc. 3.) edoceri, utrum quando aliquis consanguinitatis gradus objicitur, in quo Sedes Apostolica dispensare non potest, nec etiam concessit, & probationes promptæ sunt & paratæ, indulgentia restitutio sit, an neganda.

Ubi Gloss. verb. Non potest, ait: Id est, non vult, vel non expedit. Sic 32. q. 5. Si Paulus, in Gloss. suscitare: quoniam Papa in omnibus dispensare potest, quæ non sunt contra articulos fidei, vel generalem statum Ecclesiæ, 15. dist. Sicut, in Gloss. fin. & 25. q. 1. Sunt quidam, cum Gloss. sua.

188. *Quid Pontifex in d. c. intellexerit per legem sacram.*

Exponitur Zacharias Papa.

189. *Pontifex potest dispensare in gradu laterali.*

Objectio ex c. 13. de Restit. sponsalium.

190. *In quibus Pontifex non possit dispensare, ex Gloss.*

Nec

Nec in his, quæ sunt contrâ substantiam monachatus, inf. de Statu Monach. Cùm ad Monasterium, in fin. Nec in his, quæ in sui naturâ sunt mala, ut quod sine peccato posset quis aalterari, arg. inf. de jurejur. Et si Christus, §. Quædam etiam. Nec potest dispensare, ut simul quis habeat plures uxores, sup. de Transact. cap. ult. Idem credo de gradibus Divinâ lege prohibitis, ut hic dicitur. Vnde proprie ponitur hoc verbum: Non potest, & ideo hæc exceptio: Non vult, vel, Non expedit, non habet locum hic. Hactenus Gloss.

191. Sed ego credo, non esse idem dicendum de omnibus gradibus, Divinâ lege, putâ Levit. 18. prohibitis; nam constat Pontificem d. cap. Gaudemus, dispensasse in secundo gradu lineæ transversalis, qui tamen, saltem pro aliqua parte, fuit prohibitus Levit. 18. ibi: *Turpitudinem sororis patris tui non discooperies; quia caro est patris tui. Turpitudinem sororis matris tuæ non revelabis; eod quod caro sit matris tuæ.* Ubi prohibetur Matrimonium nepotis cum amita vel matertera, quod constat esse in secunda linea. Igitur hoc verbum: *Non potest, non proprie ibi ponitur, sed ut idem sit, quod, Non vult, vel, Non expedit, aut certè, Non potest ita de facili, ut alia Gloss. dicebat.*

192. Putant aliqui, omnes gradus expressos Levit. 18. obligare in lege nova; ac proinde in ipsis Matrimonium fuisse prohibitum jure naturæ. Ducuntur: quia Deus ipse Levit. 18. tradens ea præcepta, videtur manifestè declarare, prohibitionem illorum graduum non pertinuisse ad præcepta judicialia, aut cæremonialia illius particularis legis, quæ morte Christi peritura erant, adeoque jam perierunt; sed ad præcepta moralia juris naturalis, quæ ad omnes homines, ac ad universa tempora pertinent; quippe postquam tradidit ea præcepta, subdidit: *Nec polluamini in omnibus his; quibus contaminata sunt universa Gentes, & quibus polluta est terra, cujus ego scelera visitabo, ut evomat habitatores suos. Custodite legitima mea atque judicia, & non faciatis ex omnibus abominationibus istis, tam indigena, quam colonus, qui peregrinantur apud vos: omnes enim execrationes istas fecerunt accola terra, qui fuerunt ante vos, & polluerunt eam.* Ergo manifestè declarat, prohibitionem illam fuisse juris naturalis: alias Gentes, soli juri naturali subjectæ, minimè sceleris & abominationis arguerentur, quod in gradibus ibi prohibitis contraxerint.

Confirmatur ex Levit. 20. ubi, post enumeratos gradus, habentur hæc verba: *Custodite leges meas atque judicia, & facite ea: ne & vos evomat terra. Nolite ambulare in legitimis nationum, quas ego expulsurus sum ante vos: omnia enim hæc fecerunt & abominatus sum eas.*

193. Respondet Bellar. lib. 1. de Matrimonio cap. 27. omnia illa præcepta de gradibus cognationis naturalia sunt aliquo modo, nimirum si nudè ac solitariè sumantur gradus cognationis sine circumstantiis, quæ sufficiant ad Matrimonia in illis gradibus honestanda. Nam certè propositio illa generalis Levit. 18. *Ad proximam sanguinis sui nemo accedat, jus naturæ complectitur; &*

ided etiam in singulis præceptis de gradibus, ita periturum vocabulum, *Turpitudò*; quia turpe est cum cognata Matrimonium contrahere, cum natura ipsa dictet reverentiam quamdam illis deberi, cum qua pugnat copula carnalis. Et quia Gentes illæ sine ullo delectu miscebantur sanguineis, peccabant haud dubiè in singulis contrâ jus naturæ, & ideo meritò puniebantur.

Est tamen illud hic observandum, peccasse quidem Gentes, in ejusmodi conjugium contrahendis, sed non ita graviter, ut propter illa ejiciendæ essent è terra: ista enim pœna proprie respicit crimen idolatriæ, & adulteria & flagitia illa prodigiosa cum bestiis & masculis. Cùm enim Scriptura dicit: *Omnia hæc fecerunt &c.* non intelligit tantum conjugia in gradibus prohibitis, sed omnia scelera sup. nominata. Nec dicit Scriptura, propter singula peccata fuisse dignos illos, qui à terra evomerentur: sed propter omnia; quia nimirum inter illa omnia, erant quædam gravissima, & enormia.

Veram esse hanc solutionem, confirmari potest exemplis Patriarcharum, ut Jacob, Iudæ & Amram; addo etiam Abraham ex opinione Theodori Beza, qui in gradibus prohibitis conjugia contraxerunt, & tamen à Deo puniti non sunt; quia videlicet non temerè, sed cum ratione id fecerunt; neque ad ista conjugia adjunxerunt quatuor illa scelera, ob quæ proprie Gentes illæ punitæ fuerunt. Hactenus Bellarminus.

Qui ibid. diffusè probat contrâ hæreticos, non obligare jure Divino Christianos præcepta omnia, quæ de gradibus habentur in Levitico, eod quod aliqua sint judicialia illius peculiaris legis, & non moralia juris naturalis. Unde neque ante legem veterem obligârunt, ut ibid. probat hic Auctor ex diversis exemplis Sanctorum, qui in lege naturæ in gradibus, in Levitico prohibitis, connubia junxerant, ut Iacobi, qui duas sorores viventes simul accepit uxores, Liam, & Rachelem, Gen. 29. id autem expressè prohibetur Levit. 18. & est primus gradus affinitatis in linea transversa. Ita Bellar.

Verum ad hoc, & similia exempla respondent Adversarij; conjugia ista facta fuisse, Deo dispensante. Sed hæc solutio (inquit Bellar.) non est solida: nam ex cap. 28. Gen. satis apparet, fuisse consuetudinem loci, ut duæ sorores uni viro conjungi possent. Sic ille.

Estò, fuerit consuetudo. Nunquid etiam consuetudo erat, ut unus vir acciperet duas uxores simul? Num ideo polygamia non est prohibita lege naturali, aut hodie Pontifex in ea potest dispensare?

Meliùs ergo probatur hæc sententia ex eo, quod in Levitico quædam conjugia prohibentur, & quædam non in eodem gradu; v. g. prohibetur conjugium nepotis cum amita & matertera, & non prohibetur conjugium partrui vel avunculi cum nepte ex fratre vel sorore. Quamquam enim unum conjugium sit magis indecens, quàm aliud, ut sup. ostendit Bellar. &

194. Non propter sola Matr. in gradibus prohibitis Gentes ejicitæ fuerunt è terra.

Ostenditur ex factis Patriarcharum.

195. Aliqua præcepta de gradibus in Levit. sunt judicialia.

196. In Levit. quædam conjugia prohibentur in eodem gradu. & quædam non?

illa

illa diversitas fuerit ratio sufficiens, unum prohibendi, & non alterum lege positivâ judiciali, tamen (inquit hic Auctor) si gradus ille jure naturæ interdictus esset, profectò non sufficeret modica illa diversitas ad id efficiendum, ut in eo gradu Matrimonium esset aliquando licitum. Non enim illa diversitas est in ipso gradu propinquitatis, sed in aliquo extrinseco superaddito; nimirum in ætate, vel sexu, vel aliâ simili circumstantiâ. Hæc ille.

Sicuti eadem diversitas in sexu reperitur in conjugis patris cum filia, & matris cum filio, quæ tamen non sufficit, ut unum sit licitum & validum, alterum autem jure naturæ illicitum & invalidum. Unde & in Levitico 18. utrumque exprimitur ibi: *Turpitudinem patris tui & turpitudinem matris tue non discooperies.* Idque, quia utrumque jure naturæ prohibitum est, quàmvis sit major indecentia in Matrimonio matris cum filio, quàm in conjugio patris cum filia. Ergò similiter, si Matrimonium amitæ cum nepote foret jure naturæ illicitum, etiam Matrimonium patris cum nepte foret eodem jure illicitum, & exprimeretur in Levitico, quod tamen constat non fieri.

197. *Definitur Trid. Eccl. si in posse dispensare in aliquo us gradibus.*

Denique optima probatio hujus veritatis defumitur ex Concilio Tridentino sess. 24. Can. 3. *Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire Matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constinere ut plures impediunt & dirimant, anathema sit.*

Non dicit, in omnibus dispensare, sed: *In nonnullis.* Ergò Concilium agnoscit aliquos gradus, expressos in Levitico, impedire & dirimere Matrimonium jure Divino naturali, saltem latè dicto, in quo Pontifex non potest dispensare; alios autem jure tantum Ecclesiastico, in quo Pontifex possit dispensare.

198. *Quomodo intelligendum e. Litteras de Ref. spol.*

Igitur quando in d. cap. *Litteras de Ref. spol.* dicitur, Pontificem non posse dispensare in gradibus consanguinitatis, Divinâ lege prohibitis, ibi: *Opinioni autem ultima videtur non incongruè adaptari, ut in gradibus consanguinitatis Divinâ lege prohibitis restitutioni aditus præcludatur: sed constitutione (scilicet humanâ) interdictis, humana restitutio locum habeat cum effectu, cum in illis dispensari non possit, & in istis valeat dispensari, sicut B. Gregorius, & multi alij dispensarunt: intelligendum hoc venit, vel de aliquibus gradibus, aut si de omnibus velis intelligere, qui prohibentur in Levitico, dic, Ecclesiam non consuevisse in istis dispensare, quàmvis alioquin in aliquibus absolute possit dispensare.*

199. *Quanam persona excludantur à conjugio, ex Gloss.*

Audi Glossam ibi verb. *Divinâ lege: In Levitico, scilicet 18. cap. Quondam propter hominum raritatem, tantum duæ personæ excludantur à conjugio, ut nec filius matrem, nec filia patrem duceret. Sub lege excepit ferè duodecim, matrem, novercam, sororem, neptem, amitam, materteram, uxorem patris, uxorem fratris (sed hoc recipit determinationem 8. q. 1. Olim) privignam, filiam privigni*

vel privigna, sororem uxoris, paucas tamen exclusit, ut multiplicarentur homines. Sub gratia verò, scilicet tempore Christi plurima personæ excluduntur, ut locum haberet continentia, & est illa prohibitio conjugij: nam à fornicatione quilibet & qualibet excluduntur. Et ita cum Ecclesia in istis gradibus, Divinâ lege prohibitis, non consueverit dispensare, eis oppositis non est restitutio faciendâ, & hoc videtur sonare littera ista.

Planè sic sonat littera ista circâ principium ibi: *In qua Sedes Apostolica dispensare non potest, nec etiam consuevit, quæ ultima particula frustra adderetur, si absolute non possent Sedes Apostolica dispensare. Si autem Pontifex possit dispensare, sicut reverà potest, quàmvis non soleat, quia rarissimè occurrit sufficiens causa dispensandi, non video, quomodo gradus omnes prohibiti in Levitico, adhuc hodie prohibiti & irriti maneant, seclusâ constitutione Ecclesiæ, ex solo jure Divino naturali, quod erat antè legem veterem.*

Sanè, ut jam sæpius dictum est, d. cap. *Gaudemus*, Pontifex permittit paganos conjunctos in secundo & ulterioribus gradibus, post susceptum Baptismum permanere simul, & uti Matrimonio jam contracto, eò quòd non obligabantur legibus Ecclesiasticis, quando illud contraxerunt. Quod procul dubio non fecisset, si judicasset tale Matrimonium jure naturali Divino illicitum & invalidum. Nam eodem cap. *Paganis*, qui plures antè Baptismum duxerant uxores, præcipit permanere cum prima, aliis dimissis, eò quòd polygamia sit contra jus Divinum naturale, ut alibi explicatum fuit, atque adeò secundum Matrimonium & tertium invalidum, in quo utique jure Pontifex non possit dispensare.

Sed dicit aliquis: idem Pontifex Innoc. 3. cap. fin. de *Divortis*, approbat Matrimonia infidelium, qui contraxerunt cum uxoribus fratrum defunctorum, si tamen decesserunt sine prole: *Quia (inquit) dispar est ritus Livonien. de novo ad fidem Catholicam converforum à nostro; propter infirmitatem gentis ejusdem concedimus, ut Matrimoniis contractis cum relictis fratrum utantur: si tamen fratribus decedentibus sine prole, ut semen defuncti, juxta legem Mosâicam, suscitarent, cum talibus contraxerunt.* Ergò censet, gradibus illis veteris legis infideles arctari, alioquin non indigerent Matrimonia illa novâ approbatione, sed valida essent, sive cum liberis, sive absque liberis frater obisset.

Respondet Sanchez sup. disp. 52. n. 8. cum *Abulensi* 1. Reg. c. 8. q. 165. in fine, ibi haberi sermonem de Matrimoniis, tempore infidelitatis initis, quæ irrita erant cum uxoribus fratrum defunctorum cum liberis, & permittebantur, quando sine liberis decesserant, ad suscitandum semen fratris mortui, non ratione legis antiquæ Mosâicæ, quæ jam cessârat, sed ratione consuetudinis, quæ inter illos aliter irritabat ea Matrimonia. Dispensat ergò Pontifex, ut conversi ad fidem maneant in illis Matrimoniis, maxime si ad suscitandum semen defuncti fratris,

200. *Sedes Apo.olica non sola in aliquibus gradibus dispensare, quàmvis possit.*

Cap. 8. *de divort. permittit paganos in 2. gradu post. Baptismum manere simul.*

201. *Objeçtio. c. fin. de Divort.*

202. *Solvitur ex Sanchez & Abulensi.*

tris, contracta essent : unde etiam dispensat, licet non ad eum finem essent inita : in quo eventu erant nulla, juxta eorum consuetudinem : unde ea verba textus : *Si tamen* &c. non accipiuntur conditionaliter ; sed accipitur, *Si*, pro *Maximè*.

203. *Secunda responsio ex Covar.* Vel secundo respondet Covar. 4. Decret. 2. part. c. 6. §. 10. n. 3. ea Matrimonia fuisse contracta post conversionem ad fidem, ac proinde fuisse irrita ; at ea non dissolvi à Pontifice, sed dispensare propter fragilitatem illorum, qui noviter Christi fidem professi fuerant. Hæc Sanchez.

Auctori magis placet 1. responsio. Nobis magis placet prima responsio : quia secundæ responsioni videtur ob stare, quod in fine dicti cap. scribit Pontifex : *Ne tales sibi de cetero, postquam ad fidem venerint, copulent, prohibentes.* Ergo in prioribus verbis videtur loqui de iis, qui ante susceptam fidem contraxerant.

204. *Alia obiectio ex c. 4. de Consang.* Objicitur præterea cap. 4. de Consang. ubi idem Pontifex rescribit Archiepiscopo & Capitulo Tiren. in hæc verba : *De infidelibus ad fidem conversis, utrum si ante conversionem suam secundum legis veteris instituta circa gradus consanguinitatis, à canone denotatos, conjuncti fuerint, separari debeant post Baptismum. Consultationi tuæ duximus respondendum, quod Matrimonium sic contractum non est post Baptismi levacrum separandum.* Ergo à contrario sensu sentit, separandos esse, si contra illius legis præscripta conjuncti sunt.

Solutio ex Sanchez. Respondet Sanchez sup. hoc argumentum nihil valere. Quia (inquit) Pontifex non decidit, Matrimonia infidelium, juxta veteris legis statutum inita, esse valida, quasi limitans, dummodo juxta illud statutum ineanant, ut sic liceat formare argumentum à contrario sensu : sed rogatus est expressè, an Matrimonia, juxta illius legis permisos gradus celebrata infidelitatis tempore, sint valida. Et respondet directè quæstioni, valida esse. Quod infidelitatis tempore validè possit contrahi Matrimonium, dummodo non sit in gradu lege naturali irritanti prohibito. Hæc ille.

205. *Explicatur cap. Pitacium, ex Sanchez.* Ad cap. Pitacium, sup. adductum, ubi Pontifex Zacharias ad probandum, non licere cognatam spirituales ducere, affert præceptum Domini per Moysen Levit. 18. Respondet Sanchez sup. non afferri testimonium illud veteris legis, quasi nunc obliget ; sed in argumentum, si Deus prohibebat Matrimonium cum cognata carnali, eò quod id dedebat ; æquum est, ut ob indecentiam prohibeatur ab Ecclesia Matrimonium cum cognata spirituali. Ita Sanchez. Affertur igitur, ut sup. dixi, præceptum Domini per Moysen, per modum paritatis & exempli prohibitionis Ecclesiasticæ.

Illatio Auctoris. Ex quo ego deduco : sicuti non foret peccatum (saltem mortale) contrahere cum cognata spirituali, secluso præcepto Ecclesiæ, estò contineat ante præceptum aliquam indecentiam ; sic itidem non fuisset peccatum (saltem mortale) contrahere in aliquibus gradibus prohibitis olim lege Divinâ, hæc seclusâ, quamvis alioquin indecens fuisset sic contrahere, propter quam uti-

Bosco de Matrim. Pars II.

que indecentiam Deus talem contractum prohibuit ; non enim natura omnia prohibet per se ipsam, saltem graviter ; quamvis adsit sufficiens ratio naturalis, eam graviter prohibendi per legem positivam. Sic omne peccatum externum in Ecclesia commissum contrahit inde aliquam malitiam sacrilegij, ad minus venialem, raro mortalem, ubi specialis prohibitio non interverit, vel notabilis irreverentia in ipso actu apparuerit. Ita docet Suarez to. 1. de Relig. lib. 3. c. 7. n. 6.

Rogatur aliquis : quomodo lex humana potentior sit ad hanc malitiæ gravitatem, quam naturalis lex ? Respondet idem Auctor sup. n. 9. in fine ? Quia lex humana potest novam obligationem imponere proportionatam naturæ, & additam legi naturali. Imò ad hoc data est hominibus hæc potestas, ut possint adjungere obligationem determinando, quod lex naturalis per se non ita determinabat. Denique : quando non est lex directè prohibens, irreverentia loci est solum indirecta, & ex generali principio, ideoque potest esse levis ; quando verò addita est prohibitio, jam est directè irreverentia ; quia lex humana determinat abstinentiam à tali actu in loco sacro, in cultum ejus, & in signum reverentiæ illi debita. Hæc ille.

Quæ sic applico ad nostrum propositum : quamvis aequalis sit indecentia & irreverentia contrahere Matrimonium cum consanguineis, etiam ex natura rei ; non tamen semper mortalis, nisi specialiter per jus Divinum aut humanum talis contractus prohibeatur. Nam quando non prohibetur, solum est indirecta quasi irreverentia, & ex generali principio, quod in actu conjugali aliquis honor debeatur consanguineis ; porro accedente prohibitione Divinâ vel humanâ, jam est directè irreverentia ; quia lex Divina vel humana determinat abstinentiam à tali actu in signum reverentiæ consanguineis debita.

Quæro autem ; cur illa irreverentia naturalis non cesset, Matrimonio jam contracto, ex supposito, quod valeat ; ne alioqui debeant toto tempore vitæ suæ conjuges ab actu illo abstinere, cum maximo periculo suarum animarum ? Responsum expectabo.

Interim subscribam conciliationem quamdam diversarum sententiarum in hac materia, quam lego apud Hiquæum nostrum sup. n. 29. : Aut dicendum erit in hac quæstione, satis incertâ, ob varias gravium DD. sententias & interpretationes, hæc Matrimonia (prohibita in Levitico) fuisse non solum prohibita, sed etiam invalida, seclusis circumstantijs particularibus, ad quas non se extendebat, neque de facto extendit Divina præceptio & lex : hæc autem circumstantiæ sunt, aut necessitas communis boni, quod præponderat, pacis aut fidei, aut propagationis, & facultas Ecclesiæ, ita quod particulari arbitrio non permittebantur talia conjugia inter fideles ; aut lex & consuetudo inter infideles, qui nullam aliam regulam habent contractus.

206. Lex humana potest graviter præcipere, quod natura non ita præcepit.

Offenditur in casu proposito.

207. Conciliatio diversarum sententiarum in hac materia, ex Hiquæo, Prima.

Hæc secunda circumstantia est rationabilis : quia conjugia in his circumstantiis communis boni tam temporalis, quam etiam spiritualis, debent ad communem & publicam auctoritatem revocari, & hoc olim in conjugio Isaac & Iacob fuit observatum, qui ex facultate & dispensatione parentum, in quibus fuit auctoritas spiritualis & Ecclesiastica illius status, uxores in his gradibus consanguinitatis acceperunt; in Gentibus verò, ubi consuetudo & lex viguit, hæc auctoritas etiam ad primates spectabat, qui huiusmodi connubia invexerunt. In lege autem Evangelica refidet in Vicario Christi, sine cuius auctoritate talia connubia, etiam lege Divina, essent invalida, & non solum auctoritate Canonica, & sic intelligi possunt plures Doctores, qui hæc Matrimonia asserunt ipso jure naturali aut Divino esse irrita, id scilicet & absolute & regulariter verum esse, & spectatam materiã in se, seclusis particularibus circumstantiis, majoris boni & auctoritatis publicæ. Hæc ille. Et ecce prima conciliatio. Sequitur secunda.

208.
Secunda.

Vel dicendum est secundò; illa Matrimonia fuisse tantum prohibita Divina lege positiva; sed simplici prohibitione, & non irritante contractum; esse autem nulla per legem Canonicam inter fideles, inter infideles autem per auctoritatem publicam, ubi consuetudine reprobantur aut lege.

Occurritur
objectioni.

Et si dicas, hanc restrictionem esse liberam & voluntariè excogitatum.

Respondetur: esse fundatam in communibus principiis; quia in quæstione tam gravi & periculosa, cui admiscetur auctoritas Divina & humanae legis, Pontificum, Patrum, plurium Conciliorum & Doctorum, non est vacillandum, aut ad extrema transeundum, fovendo controversias, sed jura concordanda sunt, & ex praxi Ecclesiae interpretanda, quæ veritatis est columna.

209.
Extranea
sententia.

Plures Patres dicunt, esse hæc Matrimonia inhibita jure Divino, cuius originem in discursu videntur referre ad jus naturale connubij & sanguinis. Ex alia parte habemus Decreta Ecclesiae, nunc ampliantis, nunc restringentis illos gradus ad valorem Matrimonij, ut ex dictis apparet, & permittit infideles in secundo & tertio gradu tam affinitatis, quam consanguinitatis conjunctos, post conversionem permanere. Dispensari etiam ob bonum publicum & præponderans in gradibus similibus affinitatis; oportet hinc colligi neque jure naturali aut Divino eos comprehendi in particularibus circumstantiis majoris & communis boni, quamvis aliàs præcisè sumpta & absoluta essent nulla sine talibus circumstantiis.

Et hoc modo reducitur opinio negativa ad praxim Ecclesiae, quæ suam auctoritatem ejusmodi contractui sæpius interposuit, & salvatur ejus dispensatio, & auctoritas Patrum, qui valorem horum contractuum reducunt ad legem humanam, ut Hieronymus, & Aug. Si verò dicamus, esse simplicem tantum prohibitionem Divinam, & seclusis præmissis circumstantiis,

perinde salvantur Decreta, & Canones, & praxis Ecclesiae. Hactenus Hiquæus.

Qui ibidem n. 31. confirmat hanc concordiam seu interpretationem, discurrendo à posteriori in hunc modum: Hæc conclusio pro certa statuenda est: Matrimonia illa in præfatis gradibus fuisse valida in Patriarchis; fuisse valida inter Gentiles conversos, ut inita primum in infidelitate, ex cap. *Gaudemus*; esse valida ex dispensatione Pontificia. Debet ergo hæc conclusio reduci ad principia certa: proinde decisio ejus non cohæret cum hoc, quod est, talia Matrimonia esse jure Divino & naturali in quibuscumque circumstantiis nulla, quæ principia non cohærent cum veritate conclusionis; ideoque reducenda sunt ad limitatum sensum & materiam, seclusis circumstantiis, in quibus Matrimonia erant valida, quæ circumstantiæ jam præmissæ sunt.

210.
Confirmatio
hac concordia à posteriori.

Ex alia parte, ipsa Divina Scriptura in Levitico reprobat illa Matrimonia, aut reprehendit tamquam illicita, etiam ante legem inita à Chananæis, & in ipsis à Deo punita. Patres dicunt esse contra jus Divinum: etiam sunt contra debitam in familia disciplinam, & cohabitationem; quæ ratione reducuntur ad jus naturale, & etiam ab iis Gentiles abstinerunt, in quibus fuit majus lumen & melior consuetudo, tamquam ab illicitis, & contra inclinationem sensus, ut dicit Augustinus, quod plurimum valet ad interpretationem legis naturalis, vel in seipsa, vel quoad ea, quæ sunt consona: ergo ex hac parte non est ita declinandum ad alterum extremum, ut dicantur nulli juri Divino repugnare, etiam comprehendendo simplicem prohibitionem, ideoque concordia præmissa retinet medium, reducendo extrema ad interpretationem congruam desumptam ex praxi Ecclesiae, cum qua utraque sententia cohæret potest.

211.
Illa Matrimonia saltem fuerunt prohibita.

Et neganda est sequela, quam aliqui Auctores inferunt hinc inde, vel dicendo, Matrimonia simpliciter invalida, & separandos esse infideles conversos, qui in gradibus illicitis aliàs contraxerunt ante Baptisimum; vel ex alia parte neganda est sequela, quam deducunt Alij, vel ex praxi vel ex principiis, quibus innituntur, probantes nullo Divino jure esse talia illicita: & per hoc patet responsio ad fundamenta utriusque sententiæ extremæ, in quantum plus probant, quam contineatur in principiis: admitti enim potest, illa Matrimonia aliquando, seclusis circumstantiis, fuisse invalida, vel fuisse illicita, juxta unum vel alterum modum. Usque adhuc Hiquæus.

212.
Negatur sequela præmissa.

Qui utrum scopum attigerit, relinquo aliis judicandum. Ego, ut dicam, quod sentio; si verum est, Ecclesiam propriè dispensare in aliquibus gradibus, in Levitico prohibitis, non intelligo, quomodo adhuc illi gradus sint prohibiti jure Divino aut naturali, cum in nullo alio jure Divino naturali Ecclesia dispenset, ut patet in polygamia, indissolubilitate Matrimonij fidelium consummati, & similibus.

Judicium
Auctoris.

Dixi

213. *Ecclesia potest interpretari legem divinam aut naturalem, sicut in ea dispensare.*
 Dixi consulto: Proprie dispensare, id est, tollere obligationem, quæ alias esset, nisi dispensaretur. Nam improprie dispensare, id est, interpretari legem naturalem aut Divinam, Omnes concedunt Ecclesiæ; dispensare autem Omnes negant Ecclesiæ. Iam autem Concil. Trid. definit, ut sup. vidimus, Ecclesiam posse dispensare in nonnullis gradibus prohibitis Levit. 18. Igitur censet Concilium, aliquos ex illis gradibus hodie non esse prohibitos jure Divino aut naturali.

Ecclesia potest constituere, & constituere, & pluribus gradibus impedire & dirimere.
 Definit præterea Concilium contra hæreticos nostri temporis: Ecclesiam posse constituere, ut plures gradus impediant & dirimant. Et verò constituisse, quod potuit constituere, idque rationabiliter, nemo Catholicorum dubitat. Solum describam hic verba Doct. Seraphici 4. dist. 40. a. 1. q. 3. in corp. Dicendum, quod secundum tempora vestra Matrimonium impeditur a gradibus consanguinitatis usque ad quartum inclusivè, sicut patet extra de Consang. Non debet, in Decretali edita in Concil. Generali. Si autem quaritur ratio hujus; dicendum, quod hujus ratio est statutum Ecclesiæ. Si quaratur ultra, quare Ecclesia statuerit, dicendum, quod quia potuit, & congruum fuit, & quia erat utile, & quia erat necesse.

Quare Ecclesia id fecerit, ex Doct. Seraph.
 Quod potuerit, Probatur (inquit D. Bonav.) per scripturam: quia in principio in constitutione Matrimonij in lege nature, duo excipiebantur persona, scilicet pater & mater: Relinquet homo patrem & matrem &c. post processu temporis in Legge fuerunt proles exceptæ, sicut patet. Si ergo Lex Evangelica abundare debet à Mosaica: ergo in Legge Evangelica proles debuerunt excipi. Sed Christus in propria persona non excipit: ergo si nihil diminutum debet esse in Ecclesia: ergo posse determinandi reliquit Ecclesie, maxime Petro, & ejus successori. Quod attendentes SS. Patres exceperunt multos gradus consanguinitatis, ex quo apparet, quod ipsi posse habuerunt.

Quare Christus reliquerit Ecclesia hanc potentiam.
 Rogas: quare hujusmodi posse Ecclesiæ reliquerit? Dicendum, inquit ille, quod ratio hujus est; quia illud Sacramentum in contractu consistit, qui est persona ad personam. Et quoniam Dominus plenam jurisdictionem dedit Petro super spiritualia, & ampliolem, quam Reges terra & Imperator habeant super temporalia: si ergo Regis potentia potest contractus limitare, ut malæ fidei possessor judicatur, qui contra eorum interdicta veniat, quid mirum, si dederit Ecclesia posse? Imò debuit dare, ut posset personarum legitimitatem & idoneitatem ad contrahendum determinare.

Quare Christus per se non determinaverit gradus.
 Quæris tamen, quare Christus per se non determinaverit? Respondet S. Doctor: Dicit potest, quod secundum diversa tempora oportebat diversas personas & diversos gradus excipi; quia ergo statuta Divina non decet sic mutare, sicut humana: hinc est, quod non ipse Christus debuit limitare, sed limitandos Petro, & ejus successoribus committere; & sic patet quod potuit.

Offenditur congruitas determinationis Ecclesiæ usque ad ortum habet ex propagatione; propagatio autem
 Porro congruum fuisse, ut usque ad talem gradum consanguinitas protenderetur, probat idem Sanctus: Quoniam consanguinitas sua usque ad ortum habet ex propagatione; propagatio autem

est ex semine, semen autem in se habet naturam quatuor humorum, & quatuor elementorum; hinc est, quod consanguinitas tantum ad quartam generationem debuit terminari, & iterum infra illum gradum non debuit commisci, nec Matrimonium copulari, nec potestas corporis aliis dari. Sicut ergo corpus quatuor constat elementis, ita oportet quatuor gradibus distare, qui debent carnaliter commisci. Hæc est prima congruentia, non autem ratio à priori.

Neque inepta est aut ridicula, sed planè physica (ut bene docet D. Thomas 4. dist. 40. q. un. a. 4.) quia (inquit Sanchez sup. disp. 53. n. 6. in fine) cum homo ex quatuor elementis constet, colligitur probabiliter, ultra quartum gradum deficere vim ejusdem sanguinis à primo stipite tracti. In permixtione enim sanguinis à patre accepti cum alio extraneo, quæ fit in generatione, vis ignea, quæ subtilissima est, primò confunditur & perit; secundò vis aërea; tertio vis aquea; quarto terrestris; quare ultra quartam generationem tota illa vis sanguinis omnino extincta videtur. Hæc ille.

Porro hanc congruentiam desumpserunt DD. Angelicus & Seraphicus ex d. Decretali Innoc. 3. Non debet, ibi: Quaternarius verò numerus bene congruit prohibitioni conjugij corporalis: de quo dicit Apostolus, quod vir non habet potestatem sui corporis, sed mulier: neque mulier habet potestatem sui corporis, sed vir: quia quatuor sunt humores in corpore, qui constant ex quatuor elementis.

Ubi Gloss. verb. Quatuor sunt humores, inquit: De quibus habes sup. de Celeb. Miss. In quadam, in fine, ubi idem Pontifex sic ait: Cum autem ad compositionem humani corporis quatuor elementa concurrant, videlicet, terra, aqua, aër & ignis: & ad vegetationem ejusdem corporis quatuor humores illis consimiles conveniant, videlicet sanguis, colera, phlegma, & melancholia &c. Et sic patet, quomodo fuerit congruum.

Fuit etiam utile (prosequitur D. Bonav. sup.) quia vinculum Matrimonij ratione affinitatis, quod ibi contrahitur, fovet charitatem, & fœderat inimicos: & quoniam charitas nostris temporibus restringitur, ideo citius nunc rumpitur vinculum amoris, quam in Ecclesia primitiva, & à ligatis vinculo citius fugit, & qui fuerat proximus, frequentissime fit inimicus. Ut ergo fugiens possit revocari, cum à quarto gradu & deinceps jam de affectione amoris frigescat, utile fuit constituere, ut post quartum gradum posset fugiens revocari ad vinculum: posset etiam confederari inimicus: propter quam utilitatem decebat, Pontificem summum, manente priori prohibitione, dispensare: & cum ista utilitas sit frequentissima, utile fuit fieri communem.

Nec tantum utile fuit, sed & quodammodo necesse. Rogas, quare? Propter periculum (inquit idem Sanctus) quoniam propter multitudinem consanguineorum, & brevitatem dierum, vix potest aliquis computare consanguineos usque ad septimum gradum, & ita ibi maximum periculum: & frequentissime contingebat, homines jungi infra gradus prohibitos; imò vix poterat aliquis evadere, & ideo oportuit prius statutum retractare. Tale pe-

216. *Non est inepta aut ridicula, sed physica, ex D. Tho.*

Ex quo fit desumpta.

217. *Declaratur utilitas determinationis 4. graduum, ex D. Bonav.*

218. *Offenditur aliquis necessitas, ex eod.*

riculum, vel talis necessitas, non fuit tempore primitivæ Ecclesiæ; tum, quia homines erant longioris vitæ; tum, quia minoris generationis; nunc autem crevit in hominibus potentia virtutis nutritivæ, & augmentata est potentia virtutis generativæ propter fervorem libidinis, qui viget nunc in hominibus; adeo quod secundum communem cursum, possent homines ita multiplicari, quod usque ad quartum gradum, nedum usque ad octavum, vix inveniret aliquis, cum qua contraheret.

Et illud patet ad oculos, possibile enim est, quod aliquis generet viginti, & iterum quod aliquis generet tres; nunc ponamus secundum communem cursum, quod generet decem, & illi decem alios decem, in secundo gradu erunt centum, in tertio mille, in quarto decem millia; & ita infra quatuor gradus haberet aliquis consanguineos in una linea undecim millia, centum & undecim, totidem in linea ascendente, & totidem in transversali; ergo secundum naturam haberet triginta tria millia & trecentos triginta tres consanguineos. Et sic in una patria magna vix inveniret, cum qua contraheret usque ad quartum gradum, quanto magis usque ad octavum.

219. Et ita propter periculum oportuit revocari illud statutum, & hoc scilicet usque ad quartum gradum statuere, & ista fuit potissima ratio, quare mutatum est, sicut expresse dicitur in decretali edita in Concilio generali, ubi dicitur, non reprehensibile judicari, si secundum varietatem temporum statuta quoque varientur humana, præsertim cum urgens necessitas vel evidens utilitas hoc exposcit: hoc autem non solum necessitas exposcebat, sed & utilitas requirebat, & aderat congruitas & potestas: ideo justè usque ad quartum gradum impediri Matrimonium rectissime & irreprehensibiliter statuit & ordinavit Ecclesia. Hinc usque D. Bonav.

Non sunt hic audiendi hæretici.

Quæ cum ita sint, nequaquam audiendi sunt hæretici, sive qui affirmant, posse consistere Matrimonium inter quosvis consanguineos, dempto primo gradu lineæ rectæ; seu qui solos gradus, Levit. 18. vetitos, admittunt; aut certè, qui admittunt gradus ab Ecclesia prohibitos, ac posse alios ab ea prohiberi, dummodo culpâ vacet, in illis gradibus interdictis Matrimonium inire. Sunt & alij errores hæreticorum de hoc impedimento cognationis, quos omnes refert, & latè impugnat atque expugnat Bellarminus lib. 1. de Matrim. cap. 25. & sequentibus.

Bellarmin.

220. Objiciunt autem primò; quod Christus (cujus vices gerit Romanus Pontifex) venerit ad verbum Dei annuntiandum; non autem ad condendas leges politicas, quales sunt Matrimonium interdicentes.

Solvitur.

Frivola sanè objectio, quasi Christus, qui contractum Matrimonij elevavit ad dignitatem Sacramenti, non potuisset leges præscribere, juxta quas hoc Sacramentum possit & deberet ministrari ac suscipi. Scitè ergo ad hoc argumentum respondit Sanchez sup. disp. 53. n. 6. Leges de Matrimonio etiam esse spirituales, cum Matrimonium sit Sacramentum; atque Christus leges aliquas de illo tulit auferens polygamiam ac repudium. Quid ni ergo ejus Vi-

Sanchez. Leges de Matr. sunt etiam spirituales.

carius possit auferre gradus aliquos in veteri lege prohibitos, & novos addere?

Quia, inquis (& erit secunda objectio) Deus melius novit, inter quas personas expediat, vel non expediat conjugium iniri; ergo ineptè Ecclesia, Divinum institutum corrigens, aliquos gradus aufert, vel addit.

Respondet Sanchez sup. Ecclesiam minimè corrigere Divinum statutum. Sed Deus commisit Ecclesiæ facultatem prolatandi, & restringendi gradus, ut viderit pro temporum diversitate expedire. Et Hæbræis quidem expedivit, ne plures consanguinitatis Deus prohiberet. Quod rari essent illi, ac valde proni ad repudium, à quo arcerentur, ducentes consanguineas. Quæ rationes cessant modò, & ideo expediens fuit, plures ab Ecclesia gradus interdicti. Hæc ille.

Si dixeris: non sufficit illas rationes cessasse, sed oportet, ut sint etiam rationes positivæ, propter quas Ecclesia plures gradus interdixit. Respondeo: planè oportet. Et si quæras, quæ sint istæ rationes:

Audi Sanchium sup. n. 3. Convenientissima inquit, est prohibitio consanguinitatis in gradibus ab Ecclesia interdictis. Primò, propter reverentiam, quam cognati sibi metipsis exhibere debent, ob originem ab eodem stipite tractam, & sanguinis communionem. Cui reverentiæ valde detrahit actus conjugalis, habetque turpitudinem quamdam ipsi contrariam. Quomobrem ipsi conjuges pudore quodam suffunduntur, & verecundiâ quâdam inter se ipsos conceptâ actu illo utuntur.

Hæc ratio affertur à D. Tho. 2. 2. q. 154. art. 9. in corp. atque à D. Bonav. 4. dist. 40. a. 1. q. 2. in corp. ubi sic ait: Vinculum consanguinitatis impedit Matrimonium in aliquo sui gradu propter dictamen legis naturæ; in aliquo vero propter prohibitionem legis divinæ; in aliquo propter statutum Ecclesiæ. Vinculum consanguinitatis, quod est stipitis ad prolem, impedit propter dictamen naturæ. Vnde naturale est apud omnes, quod filius non jungatur matri, & quod filia non jungatur patri.

Et si quærat ratio hujus, est dicendum, quod hoc est propter reverentiam & honorem, qui debet exhiberi patri & matri, & ideo non debent commisceri. Vel propter generationis successionem, qua debet procedere, non retrocedere. Vnde non debet proles genita conjungi suo principio, ut gignat. Et hinc est, quod natura dicitur, quod alio affectu tractandi sunt parentes, alio affectu tractari debent conjuges. Ideo propter dictamen naturæ impeditur Matrimonium per consanguinitatis primum vinculum, quæ est prolis genitæ ad suum principium.

Propter prohibitionem legis Divinæ impeditur Matrimonium per consanguinitatem usque ad secundum gradum, sicut patet per Levit. 18. cap. ubi fit prohibitio usque ad secundum gradum. Et si quærat ratio hujus, dicendum, quod hoc est propter honestatem, qui enim mulierem cognoscit, revelat ejus turpitudinem, & discooperit ignominiam, & hoc inhonestum est facere propinqua; maxime cum honestas dicitur, quod soror non est tractanda, ut uxor: & hinc est,

221. Replia.

Diluitur ex Sanchez.

222. Instancia.

Rejicitur ex eod.

223. Quare vinculum consanguinitatis impedit Matrimonium.

ex D. Bonav.

Propter dictamen naturæ impeditur primum vinculum.

224.

Propter legem divinam usque ad 2. gradum.

est, quod in precepto suo Dominus dicit: Non cooperies turpitudinem ejus.

Propter statum Ecclesie à. 2. gradu & deinceps.
 Uterius propter statutum Ecclesie impeditur Matrimonium a secundo gradu & deinceps. Et si quærat ratio hujus, dicendum quod hoc statutum fuit propter dilectionem dilatandam: quia enim homo pronus est ad diligendum sibi propinquum, & Matrimonium aggravat propinquitatem, & dilectionis mutua præstat fomentum; hinc est, quod Ecclesia statuit, ut amor ad extraneos extenderetur, ut Matrimonia extra propriam parentelam contraherentur, & ita non solum in secundo, sed etiam deinceps propter dilatandam charitatem, & propter ampliandam honestatem.

225. Duplex ratio hujus statuti.
 Igitur secundum Doct. Seraphicum duplex est ratio, ob quam Ecclesia addidit alios gradus usque ad quartum, scilicet propter honestatem, & deinde propter charitatem seu dilatandi charitatem, id est, amicitiam.

Sanchez.
 Quæ utique amicitia est maximum civitatis bonum, ut ex Aristotele notat Sanchez sup. dicens: Decet Matrimonia iniri eo pacto, ut deserviant bono publico politico. Cum enim homo fit suapte naturâ animal politicum, ex Aristotele 1. Polit. c. 2. debet eo Matrimonio copulari, quod ad publicum civitatis bonum conducatur. Hoc autem petit consanguineos & affines non jungi Matrimonio. Quod hi foedere consanguinitatis & affinitatis satis devincti sunt: & eo inito, impeditur amicitia vincula protendi, quam esse maximum civitatis bonum asserit Aristoteles 2. Polit. c. 2. ad finem. Ita Sanchez.

226. Tradita fuit à D. Aug.
 Atque hæc duplex ratio prius tradita erat à D. Aug. lib. 15. de Civit. c. 16. ubi circa finem lego sequentia verba: Vnde jam pleno hominibus orbe terrarum, non quidem forores ex patre, vel matre, vel ex ambobus suis parentibus natas, sed tamen amabant de suo genere ducere uxores. Verumtamen quis dubitet, honestius hoc tempore etiam consobrinarum prohibita esse conjugia: non solum secundum ea, quæ disputavimus propter multiplicandas affinitates, ne habeat duas necessitudines una persona, cum due possint eas habere, & numerus propinquitatis augeri: sed etiam, quia nescio, quomodo inest humana verecundia quiddam naturale atque laudabile, ut cui debet causâ propinquitatis verecundum honorem, ab ea contineat, quamvis generatricem, tamen libidinem, de qua erubescere videmus & ipsam pudicitiam conjugalem.

227. Alie due rationes ex Sanchez, desumpta ex D. Tho.
 Sed & præter has rationes, alias duas assignat Sanchez sup. quas refero verbis Doct. Angelici sup. ex quo desumptæ sunt. Secunda ratio est; quia personas sanguine conjunctas necesse est ad invicem simul conversari. Vnde si homines non arcerentur à commissione venerea, nimia opportunitas daretur hominibus venerea commissionis, & sic animi hominum nimis emollescerent per luxuriam. Et idem in veteri lege illa persona specialiter videtur prohibita esse, quas necesse est simul commorari. Et infra: Addit autem Aristoteles quartam rationem in 2. Polit. quia cum naturaliter homo consanguineam diligat, si adderetur amor, qui est ex commissione venerea, feret nimius ardor amoris & maxi-

imum libidinis incentivum, quod castitati repugnat.

Dic ergo, & intus dic, quia sic est ut dicis, Prohibitio consanguinitatis non est nova, ac olim incognita. convenientissima est prohibitio consanguinitatis in gradibus ab Ecclesia interdictis. Eamque non esse ab heri aut nudius tertius, id est, non esse novam ac olim incognitam, ut calumniatur hæretici, liquidò constat ex juribus sup. allegatis, in quibus prohibetur Matrimonium usque ad septimum gradum. Nam Alex. 2. sedit anno 1062. Gregorius autem 400. annis ipsum antecessit, & Iul. 1. plus 200. annis ipsum præcessit Gregorium.

228. An duo consanguinei quorum unus distat in 1. gradu, alter in 5. possint simul contrahere.
 Cæterum si à me quærat, num duo consanguinei, inæqualiter distantes à stipite, si alter distet ultra quartum gradum, alter verò intra illum, an, inquam, possint Matrimonio copulari? Respondeo citius, posse; estò etiam alter distaret à stipite in primo gradu, arg. cap. fin. de Consang. sequentis tenoris. Vir qui a stipite quarto gradu, & mulier quæ ex alio latere distat quinto, secundum regulam approbatam, quæ dicitur: Quoto gradu remotior differt à stipite, & à quolibet per aliam lineam descendentium ex eodem, licite possunt matrimonialiter copulari.

Ubi Gloss. verb. Quarto, inquit: Idem esset, videtur. si tertio vel secundo, secundum regulam sequentem: quòd sic. quia nihil attinet ei, qui est ex alia linea in quinto, licet magis appropinquet communi parenti. Infero ego: ergò etiam idem esset, si primo gradu. Quæ enim disparitas?

Quia, inquis, qui contrahit in primo gradu, perinde est, ac si contraheret cum ipso stipite; cum filia stipitis sit cum ipso una caro, unde in infinitum est hæc prohibitio, sicut cum ipsis ascendentibus & descendentibus.

Ita docet Hostiensis Sum. tit. de Consanguineis §. Usque ad quatum gradum. n. 11. ver. Sed nunquid in primo & quinto? Non puto, inquit ille, & sic abnepos, qui quinto gradu distat à stipite, non poterit contrahere cum filia stipitis, sicut nec cum stipite posset: imò videtur, quòd in infinitum prohibeatur contractus.

Et probatur: ff. de Ritu nupt. fororis proneptem idem ducere prohibeor, quia ei parentis loco sum: ergò in infinitum. Quod etiam taliter comprobo: in veteri testamento filij duorum fratrum, qui in secundo gradu sunt, licite contrahunt, & tamen inter materteram & nepotem non potest Matrimonium contrahi, licet in secundo gradu sibi attineant, ut sup. de Rest. spol. Litteras.

229. Oppositum docet Hostiensis.
 Ratio diversitatis hæc est; quia in primo est secundus gradus transversalis, in alio descendens; & dicit regula juris civilis, quòd cujus filiam ducere non licet, ejus neque neptem permittitur; quod semper verum est in linea recte descendenti; & sic patet, quòd cum quibus stipites contrahere non potest, nec filius ejus; unde omnes illi, qui sunt nepotes stipitis, nepotes vel neptes filij sui dicuntur, & sic in infinitum.

Et est ratio: quia filia & stipites una caro probantur, adeoque etiam, secundum quosdam, inter ipsos nullus gradus reperitur; unde incipiunt

primum gradum computare à nepotibus, secundum quos hodiè quartus gradus exclusivè prohibetur. Est ergò filius una persona cum patre &c. Ita Hostiensis.

231. *Alj plures docent hanc sententiam.* Nec ipse solus illam sententiam docet, sed & alij plures cum ipso, quos citat Sanchez sup. n. 5. ubi tenet oppositam sententiam, eamque vocat communissimam; sed non solvit argumenta Hostiensis, fortè quia putavit obviam habere solutionem.

Probat sententia opposita, quæ est Sanchezij. Sed quæ illa? Respondeo: quidquid sit de lege veteri, quæ amplius non obligat, ut superius ostendimus, uti nec jus civile, postquam Matrimonium elevatum fuit ad rationem Sacramenti; d. cap. fin. approbat generalem regulam, aut approbatam declarat, quæ dicitur: *Quoto gradu remotior distet à stipite, & à quolibet per aliam lineam descendendum ex eodem.* Sed in casu proposito remotior à stipite distet ultra quartum gradum; ergò ambo, juxta computationem juris Canonici, erunt consanguinei inter se, ultra quartum gradum; ac proinde nulla erit prohibitio Matrimonij inter illos, ut ex dictis patet.

232. *Resp. ad arg. quoddam Hostiensis.* Quid ergò ad argumentum Hostiensis: Filia & stipites sunt una caro. Respondeo: improprie solum filia dicitur una caro cum stipite, in quantum scilicet habet carnem, ab eo immediate participatam; & ideo, qui contrahit cum filia, non nisi improprie dicitur contrahere cum stipite; nisi velis admittere, principio mundi filios Adami contraxisse cum stipite, scilicet cum Eva, & filias Adami contraxisse cum ipso Adamo, & ita licuisse quandoque Matrimonium filij cum matre, & filiarum cum patre.

Admittere etiam debebis, non posse Pontificem in tali Matrimonio dispensare; quippe qui non possit dispensare in linea recta. Porro si Matrimonium abnepotis cum filia stipitis est Matrimonium cum stipite; liquet profectò, quòd sit Matrimonium in linea recta; cum stipites sit in linea recta. An autem hoc admitteret Hostiensis, valde dubito.

233. *In veteri lege non fuit prohibitum Matrimonium patrui cum nepte.* Sanè in veteri lege, quamvis prohibitum foret Matrimonium materteræ cum nepote; non tamen legitur prohibitum fuisse Matrimonium patrui cum nepte. Et tamen semper prohibitum fuit Matrimonium cum stipite. Si ergò tunc licuit nepti contrahere cum filio, cur hodiè non licebit abnepoti contrahere cum filia, aut abnepoti contrahere cum filio?

234. *Objectio ex c. 3. de Consang.* Sed dicit aliquis: dicta regula: *Quoto gradu remotior &c.* neque secundum jus Canonicum est generalis, ut patet ex cap. *Quòd dilectio*, 3. de Consang. ubi quæritur, an si dispensetur cum aliquo, ut possit contrahere in certo gradu, aliàs prohibito, v. g. sexto, qui olim erat prohibitus, requiratur, quòd uterque contrahentium distet illo gradu. Et allegatà istà regulà pro parte negativa, respondet Pontifex Cælestinus 3. *Quòd indulgentia illa sic est intelligenda, quòd uterque conjugendorum distet à stipite sexto gradu. Si verò alter sexto vel septimo gradu distet à stipite, alter autem secundo vel tertio, conjugi non debent.* Ergò multò minùs conjugi debent, si al-

ter primo gradu distet.

Respondeo: hoc argumentum non magis premit nos, quàm Hostiensis, & cæteros omnes DD. qui unanimiter admittunt, licere Matrimonium quando unus distat 5. gradu, alius autem secundo vel tertio.

Hinc Hostiensis sup. ad hanc objectionem ait: *Quòd solutio est in litera.* Illud enim contingit propter multitudinem & consuetudinem, quæ scandalum generabat in regione illa, de qua loquitur, si in quinto & sexto gradu remaneret conjugati. Undè si hodiè idem contingeret in aliqua terra certa, de conjunctis quinto & quarto gradu idem fortè estet dicendum, nec esset standum Gregorianæ, ut notavi sup. de Cognat. spirit. §. *Quis sit effectus*, vers. *Effectus verò tertius.* Hæc ille.

Quæ ne gratis dicta videantur, describo verba Pontificis immediate subsequenti. *Vndè in hac parte consultius duximus, multitudini & observata consuetudini deferendum; quam aliud in dissensionem & scandalum populi statuendum, quòdam adhibita novitate.*

Aliam solutionem subjungit Hostiensis, quam tamen improbat dicens: Sed aliqui judaizantes faciunt vim in verbis indulgentiæ: quia fuit indultum, quòd in sexto, & non fuit dictum, quòd sexto gradu distantes possent contrahere; & aliud est esse in sexto, & aliud distare. Ecce solutio.

Sequitur ejus reprobatio. Is, inquit, intellectus corrigitur 35. q. 3. §. *Hæc auctoritate, & cap. preced. contradicimus*, & in ead. Decretali. *Quòd dilectio*: quia satis apparet ibi, utrum Papa faciat vim in verbis, vel in consuetudine, & multitudine, & scandalo. Item infra eod. *Non debet*, nihil aliud permittitur videtur, nisi quod in quinto gradu contrahere possint; & sic secundum eum, qui faceret vim in verbis, falsa esset Gregoriana.

Nec est dicendum, quòd abrogetur Decretalis, quæ loquitur de sexto, & septimo gradu (hæc posset esse tertia solutio) non enim juri derogatur, sed exemplis, quæ ponit in antiqua. Sed & illa ponit ex certa scientia, ut habeamus materiam ad tractandum, quid juris hodiè, sicut & quid juris fuit quondam. Hucusque Hostiensis.

Nota autem pro intellectu ultimæ solutionis, Gregorianam, per quam intelligitur cap. fin. de Consang. quòd est Greg. 9. esse posteriorem Decretali, quæ loquitur de sexto & septimo, est quæ cap. *Quòd dilectio*; nam hoc cap. est Cælestini tertij, qui præcessit Greg. 9. 30. annis. Et fortè tempore Cælestini dicta regula: *Quoto gradu &c.* nondum erat approbata; nec enim eo cap. dicitur approbata, sed simpliciter: *Quòd videtur posse fieri secundum regulam, quæ dicitur: Quoto gradu quis &c.* At verò cap. fin. approbata declaratur, ut sup. vidimus. Cùmque non distinguat inter primum, & secundum gradum, neque nos oportet distinguere, cū evidens ratio distinguendi non occurrat, ut ex dictis patet. Atque hæc satis de Cognatione carnali sive consanguinitate. Sequitur Cognatio spiritualis, pro qua erit.

CON-

235.
Resp. Hostiensis.

236.
Alia solutio, ex eod.

Reprobatio.

237.
Tertia solutio.

Notandum pro intellectu hujus solutionis.